

✓
[REDACTED]

ZAPISNIK
SA SASTANKA ODRŽANOG -
22. kolovoza 1995. godine

01864152

DANA:

U:

PREDSJEDNIČKI DVORI -

POČETAK SASTANKA:

12,00 sati.

ZAVRŠETAK SASTANKA:

13,20 sati.

SASTANKU SU BILI NAZOČNI:
IZASLANSTVO U SASTAVU:

DR JURE RADIĆ

PRIBIVALI UZ PREDSJEDNIKA:

01864153

SNIMANO!

Z A P I S N I

sa razgovora Predsjednika Republike Hrvatske dr Franje Tuđmana, sa gospodinom dr Jurom Radićem, održanog 22. kolovoza 1995. godine u Predsjedničkim dvorima

Početak u 12,00 sati

DR JURE RADIĆ:

Imate puno posla?

PREDSJEDNIK:

Uvijek isto.

DR JURE RADIĆ:

Sada je na mom sektoru puno posla.

PREDSJEDNIK:

Dobro, zašto dopuštate da ove izbjeglice privremeno ...?

DR JURE RADIĆ:

Tu je Rebić gluposti radio, sada smo sjeli predsjednik Valentić i ja s njim i rekli, to je on samoinicijativno radio, neda se krstiti ponekad. Ja sam mu rekao, to je glupost, ako ih treba smjestiti, smjestimo ih u školu u Gračacu, rekao sam mu.

PREDSJEDNIK:

Da, pa svuda.

DR JURE RADIĆ:

Upravo sam sada imao stožer, svi su mi župani tu iz oslobođenih područja pa su malo izvijestili o problemima na terenu. Tu ću vam reći dvije, tri stvari.

Glavni problem je čovjek. Nemamo na tim područjima ljudi, a kada nemate ljudi onda nema tko ni stoku pokupiti, nema tko ni bilo što napraviti.

PREDSJEDNIK:

Tu treba izvršiti mobilizaciju civilne zaštite.

DR JURE RADIĆ:

Upravo smo danas o tome razgovarali, i sutra ćemo na Vladi tu odluku donijeti da se civilnu zaštitu mobilizira iz drugih krajeva da se tamo dovedu ljudi.

Deminiranje je poteškoća i to će biti. Tu jednostavno nema izlaza.

PREDSJEDNIK:

Dobro, ali ipak na svoj način je ipak manje nego što smo očekivali.

DR JURE RADIĆ:

Je, je, ja isto mislim da je manje. Ljudi se ponekad više boje nego što je potrebno, ali evo i jučer je neki poginuo kod uredjivanja dalekovoda itd. Mislim da su javna poduzeća obavila jako dobro posao, skoro svi, od cesta, željeznice, elektroprivrede, posebno elektroprivrede. Tu će za koji dan biti dovedena struja do svih oslobođenih mjesta. Onaj veliki dalekovod prema Dalmaciji treba im mjesec dana još, ali dobro i to nije puno. Kad se to dovrši onda je stvarno velik dio posla riješen. Ove hidrocentrale kreću u pogon koje su oslobođene i to je jedna dobra stvar.

Ali, problem je s ljudima. Dogovorili smo da povratak ide u tri faze, tri grupe. Jedna je oni koji se mogu vratiti u svoje kuće odmah. Mi njima dajemo besplatno staklo, boju, odredili smo interventne grupe i to ide.

Druga grupa su oni koji mogu blizu svojih kuća doći u kuće koje su napuštene. Tu imamo velikih problema, nedaju se. Kako to izvesti, jednostavno još ne vidimo načina kako naše ljude prisiliti na to. Neki rado idu, recimo Kijevljani su u većini slučajeva prihvatili da idu u Knin. Ali ovi tu iz ovih prostora Banijskih nedaju se u Petrinju. Evo Saborski, danas smo raspravljali u Plaški, Saborski potpuno nema ništa, a Plaški je čitav. Oni kažu, neću ja dva puta seliti ...

PREDSJEDNIK:

Zašto dva puta seliti?

DR JURE RADIĆ:

Danas tu, pa sutra u Saborsko.

PREDSJEDNIK:

Pa neka tu ostane.

DR JURE RADIĆ:

To neće, tu je malo s ljudima teško.

PREDSJEDNIK:

Čekaj, je li se boji da mu nije sigurno?

DR JURE RADIĆ:

Boji se da nije sigurno da mu neki Srbin ne bi sutra dolazio. To je jedno. A drugo, ipak on radije hoće u svoju kuću tamo. Ja bih isto tako gledao, ali privremeno mora doći. Mi ćemo morati tu s nekom uredbom ili s nečim malo oštrije ići da se ljude odvede tamo.

PREDSJEDNIK:

Skinuti, ako mu se nudja, skinut ga sa popisa prognanika.

DR JURE RADIĆ:

I onih beneficija, a tamo mu dati beneficije na mjesto gdje ga šaljemo tamo

mu moramo dati beneficije maksimalne koliko se god može.

I treća grupa su oni gdje nema u blizini njihovih prostora mogućnosti za privremeni smještaj, gdje je potpuno stradalo područje kao što je recimo Drniš i drniški kraj.

PREDSJEDNIK:

Čekaj, pa nije tako.

DR JURE RADIĆ:

Stradao je, jako je stradao. Vi ste prošli samo onaj glavni dio, ali Drniš je drugi po veličini prognaniči grad u Hrvatskoj, Vukovar pa Drniš, 25 tisuća ljudi. Tamo je bilo samo tisuću Srba. Kada govorim o gradu, onda se misli i na sela. Sve naokolo je srušeno, jer od njih 25, možda se 5 može vratiti, a 20 ne može. To je odnos u Drnišu. Drniš je najtipičniji. U Slunju, mislim da ćemo ipak uspjeti u Slunj vratiti većinu u grad, jer sva sela naokolo su srušena, ali treba nam godina dana onda za to sve obnoviti naokolo.

Tako da po mojem gledanju jedna trećina od 120 tisuća će ostati upitna, a dvije trećine od 120, dakle 80 tisuća ćemo moći sada kroz mjesec, dva ili vratiti ili ih skinuti sa prognaničkog statusa.

Medjutim, nama nije cilj da se oni skinu sa prognaničkog statusa. Najveći je problem da ljude tamo dovedemo. Ja sam sjeo i malo analizirao ...

PREDSJEDNIK:

Jure, u ovom sklopu vraćanja, treba ići na to da kao Hrvatska pozovemo i platimo povratak ljudima iz Argentine, Australije itd. Organizirati nekakve charter letove ili

HLJ

- 6 -

brodove, reći im da mogu birati čak, da im dademo kuće, da im dademo posjede i čak neku anketu provesti za što bi bili zainteresirani, ali ponuditi im mogućnost takvu, ali da to država plati.

DR JURE RADIĆ:

Ne košta to ništa nas.

PREDSJEDNIK:

Šta bi značilo da tisuću ljudi, i ti će onda ući u te srpske kuće itd.

DR JURE RADIĆ:

Točno, točno, prostor je prazan. To je i glavna tema o kojoj bih htio sada s Vama razgovarati.

Na tom prostoru jednostavno mi nēmamo potencijala za život. Evo, meni i danas direktor željeznice kaže, mi ćemo uspostaviti sada promet, ali ja sam mobilizirao, kao željeznica mobilizirao ljude iz Vinkovaca i iz Osijeka da rade, ali falit će tamo kada otvorimo. Nama dakle u nekim strukama fali ljudi.

Medjutim, jedna stvar koju vam moram reći, ja sam obišao sada sve to i kolima i helikopterom. Puno su naši zapalili sada, pale i danas, pale i jučer Predsjedniče, to je zlo.

Ja sam išao u Kijevo vidjeti, znam jako dobro taj kraj. Kraj Kijevo ima selo Civiljane, koji je jednake veličine, srpsko selo koji su uredili fine kuće i rekli su mi da je sve čitavo. Na veliku Gospu dodjem tamo i sve je izgorjelo. U gradovima ne, jer očito je tu vlast

HLJ

- 7 -

jača, ali po selima, to nije vojska, to je onaj peti nekakav ešalon koji dolazi ne znam pod čijom, pod kakvom kapom, obuče uniformu, lunjaju, to su oni najgori probisvjeteći po mjestima, pljačkaju i pale. To je naša imovina, pa nije to tuđe, šta da on zapali sada srpsko selo uz Kijevo u koje smo mogli stanovništvo smjestiti. Evo, i danas sam dobio pismo od kardinala istog tog sadržaja u kojem mene moli da je on dobio od nekog Cilka pismo da naši pale tamo. Ja vam ne govorim što netko drugi kaže, nego sam sam to prošao i to vidio svojim očima, palež, pljačku.

PREDSJEDNIK:

Rekli smo znači, vojna policija odmah, civilna policija iza toga.

DR JURE RADIĆ:

Civilna je ušla, ali mislim po mojoj prosudbi tu je glavni problem odnos vojska-policija, jer policija ne može ništa vojsci. A dodje netko kao da je on vojska, odmah se na to nadovezuje slijedeći problem. U selima moramo imati civilnu vlast. Nije Čermak vlast u Kninu, ne može on govoriti o tome tko će u koju kuću, tko će što. To vam sada govorim primjer.

PREDSJEDNIK:

Samo čekaj, da nisam poslao Čermaka u Knin bio bi tamo užas.

DR JURE RADIĆ:

Ja se slažem, možda nisam dobar primjer upotrijebio, baš zato što ga dademo

svi, ali ne može vojna vlast na terenu voditi civilne poslove, ne može vojna vlast raspoređivati tko će u koju kuću ući.

PREDSJEDNIK:

To ne može. Ali za održanje reda u tim prijelaznim razdobljima može biti.

DR JURE RADIĆ:

Slažem se s vama, ali gdje je problem? Problem je kada nam je loš onaj koji je izabran u civilnoj vlasti, a to je u većini slučajeva, nije svugdje, u Kostajnici je dobar, ali onaj u Kninu je bez veze. Ja ne znam odakle se je taj stvorio, on je Srbin.

PREDSJEDNIK:

On je Srbin?

DR JURE RADIĆ:

Da, da, rekli su mi jučer da je Srbin. Taj je ni za što.

PREDSJEDNIK:

Dobro, promijenite ga.

DR JURE RADIĆ:

I danas smo isto o tome raspravljali. Ali onda kada je taj nikakav, onda normalno, onda Čermak mora raditi sve i onda dodje dod nekakvih problema, župan odustane

itd., tako da ima nereda velikog na terenu. To vam govorim, jer sam prošao i vidio to tamo.

PREDSJEDNIK:

Sada nema razloga da to bude Srbin tamo.

DR JURE RADIĆ:

Sigurno da ne treba on biti.

PREDSJEDNIK:

Tu je hrvatska većina, i prema tome to izmijenite.

DR JURE RADIĆ:

Jasno, jasno, meni su htjeli u Okučanima isto staviti nekog Srbina, nema toga, tamo je Hrvat i Okučane smo lijepo riješili. Tamo je došlo tisuću obitelji sada u okučanski prostor, ne samo u Okučane. Tamo je počeo jedan normalan život. Ali ovo prijelazno razdoblje je razdoblje pljačke, jada i svega. Ja tu sve ne vidim način kako to sve spriječiti, ali najveće je zlo kada zapali, kada uništi.

PREDSJEDNIK:

To bi trebalo i Krpinovu ovu grupu tih zastupnika tamo poslati.

DR JURE RADIĆ:

Sve ih poslati, ja nisam bio nemam informacija, ali sam zbog ovoga sada htio

da vidim u Grahovu i Glamoču, ali su mi rekli da je Grahovo spaljeno. Čovjek koji je bio u Grahovu odmah nakon oslobodjenja, i pet dana poslije toga, kaže, nemaš više ni jedne kuće tamo čitave. Tu se sada moramo nekako organizirati da se to spriječi.

PREDSJEDNIK:

Od početka smo govorili o tome da se to spriječi.

DR JURE RADIĆ:

Jesmo, svak se na vas poziva u pozitivnom smislu, svak se na vas poziva od bilo koga, jer ste govorili nemojmo to raditi, ali to nije provedeno. Tu sada moramo ili na VONS-u ili negdje, neka ljudi kažu i podnesu izvještaj o tome. Evo ja sam i sada svi župani mi govore o tome, svi.

PREDSJEDNIK:

Sada, svi govore.

DR JURE RADIĆ:

Ovih pet župana.

PREDSJEDNIK:

Oni su trebali rješavati to pitanje.

DR JURE RADIĆ:

Sigurno, stiskati malo više i biti ...

PREDSJEDNIK:

Odnosno biti na terenu i odrediti ljude. Slušaj, meni danas general Dečak kaže da je minobacačka granata koja je ubila tu djevojku i deset ljudi ranila ispaljena iz Osijeka.

DR JURE RADIĆ:

To je taj užas kojeg ćemo rješavati kroz ovo vrijeme ispred nas.

PREDSJEDNIK:

Jednim dijelom se takve pojave nisu mogle izbjeći, to je jednostavno, ali ima prevelike razmjere.

DR JURE RADIĆ:

Dakle, ako igdje u ovom prostoru moramo uvesti red, gotovo despotizam na jedan način u početku, bez toga ne možemo biti, jer mora biti gazda, mora se znati tko naredjuje u svakom od ovih segmenata. I jednu hijerarhiju vlasti odozgo čvrstu staviti, i vezano za naseljavanje i vezanu za život tamo.

PREDSJEDNIK:

Tako ti kažem, to u svim ratovima, da nismo ukinuli smrtnu kaznu za pljačkanje sud strijelja.

DR JURE RADIĆ:

Ali i sada bi trebalo i zbog odnosa prema svijetu i prema nama neke uloviti i to spriječiti.

Dobra je slika ovih nekoliko gradića. To su prekrasni gradići i jako dobro sačuvani Obrovac, Benkovac, Gračac, prekrasni. Ja sam oduševljen kako to izgleda. Recimo onaj hotel ispred kojeg su vas htjeli ubiti u Benkovcu, to bolje izgleda nego "Esplanada", danas bolje izgleda, toliko je sačuvan. Dakle, ipak mi daje da su ti Srbi nekakvu vlast tamo uspostavili strogu, vjerojatno baš kroz to, kroz te kazne, kroz ne znam što. Sjedili smo u hotelu.

PREDSJEDNIK:

Imali su tamo tenkovsku brigadu, znači časnike neke.

DR JURE RADIĆ:

To je tako lijepo sačuvano, da vam to jednostavno ne mogu opisati.

PREDSJEDNIK:

I naši nisu Benkovac palili?

DR JURE RADIĆ:

Ne, ne, gradići su ostali čitavi i to je dobro. Samo me je strah da ne bi danas počeli, jer kažem vam, bio sam u nekim selima koja nisu bila spaljena prije par dana, pa se je to desilo u zadnjih par dana.

Helikopterom sam letio prije tri dana i iznad toga još sada dimi. Na veliku Gospu Civiljani gore, ne da su izgorili, nego gore, taj dan gore. Tako da se tu mora što prije sada nešto napraviti.

PREDSJEDNIK:

Nešto može biti, i ne samo vojska, nego ti susjedi iz Kijeva koji su istjerani, e pa sada ću Civiljanima ja ...

DR JURE RADIĆ:

Vjerojatno se osvećuju, ali on ne može ući tamo jer ga policija kontrolira, ali on udje u vojnoj uniformi, jer svatko obuče sada vojnu uniformu, hodaju po gradu u tome i oni koji nisu nikada vojske vidjeli. Ja prvo mislim da su to oni koji nikada vojske nisu vidjeli, ti koji to vuku, pljačkaju, nose itd.

Sada gledajte, u tom prostoru ja sam malo gledao, ovi najveći centri gdje bismo se morali usmjeriti na povratak, vezano s nacionalnog interesa. Probao sam složiti jedan redosljed ili jednu hijerarhiju i po mom mišljenju to bih htio sada s vama malo prodiskutirati.

Karta čitavog tog područja od strateške je važnosti za Hrvatsku. Ja sam je tu napravio u raznim bojama. Ovo je ono što nam je bilo uvijek kritično povijesno, ne Knin, to stignemo polako.

Po meni prvi, ako idem, napravio sam pet prioriteta po hitnosti naseljavanja Hrvatima.

Po meni je ovo tu, dakle prvi i drugi, ovdje treba hitno vratiti Hrvate, a ovo

hitno naseliti Hrvatima i ni pod koju cijenu ne dopustiti da ovdje bude više od 10% Srba nikada više. Jer, tu je ono gdje smo presječeni.

PREDSJEDNIK:

Ma ni 10%.

DR JURE RADIĆ:

Dobro, govorim o brojci od 10%. Dakle, prvi prioritet naseljavanja je ovo tu, po mom gledanju, Petrova i Zrinska gora. Na tome mi vjerojatno moramo razviti neki gradić danas sutra. Tu je Vojnić i tu je Veljun neko manje mjesto, ali Vojnić je malo veće mjesto.

Medjutim, poduzećima našim, otvaranjem tvornica, kao što recimo su Srbi napravili u Ličkom Osiku. Ja sam obišao tu tvornicu. Pa to izgleda veličanstveno. Za četiri tisuće ljudi su oni stanove izgradili, u koje odmah možemo useliti mi ljude, samo nemamo koga. Negdje na ovom prostoru moramo sagraditi ...

PREDSJEDNIK:

I to je ostalo čitavo?

DR JURE RADIĆ:

Ostalo je čitavo sve, potpuno lijepo sačuvano.

PREDSJEDNIK:

I tvornica?

DR JURE RADIĆ:

Tvornica granata, to izgleda krasno.

PREDSJEDNIK:

To je jedina tvornica ratna u Hrvatskoj.

DR JURE RADIĆ:

Moj prijedlog je da se to ne zove više nikako drugačije, to je sve Gospić, to je spojeno. To nema nikakvog razloga zašto bi se to zvalo, nama je i Gospić najmanje županijsko središte, to je jedna cjelina, to je jedan grad. Oni su ga samo razvijali, osim da bi bio protuteža Gospiću, pa da tamo bude 5 tisuća Srba, sutra 15 itd. To sam rekao i županu, to bi trebalo, i to je, to je spojen grad. To treba nazvati sve gradom Gospićem, naseliti ljude koliko treba, jer to je ipak malo dalje od ovog prostora.

Vraćam se na ovo, dakle neki naš Lički Osik treba razviti u ovom prostoru i stimulirati ove iz inozemstva i ove privremeno koje god možemo da nam ovdje više nikada u povijesti se ne dogodi ...

PREDSJEDNIK:

Dobro, to se više neće dogoditi.

DR JURE RADIĆ:

Dobro, ali prazno je. Sada ću vam reći koliko na tom području ima Hrvata danas, ima ih sve skupa, koliko je bilo prije rata? U Glini 1.400 samo, u Topuskom 415, u

Vojniću 51, samo 51 Hrvat.

PREDSJEDNIK:

U Vrginmostu?

DR JURE RADIĆ:

Njega nisam izvukao jer mi je on malo iznad, ali mogu vam to isto izvući, ali isto jako malo. Tu ima jedno selo jedino, koje se zvalo Maja, koje je bilo većinski hrvatsko u tom prostoru crveno i ono što je bilo većinski hrvatsko, a plavo većinski srpsko. I to je taj ključni prostor gdje bismo prvo trebali naseljavati.

Drugo, ovo što je hrvatsko vratiti Hrvate hitno tu.

Sada treće, treći prioritet ali koji treba paralelno raditi je ovo tu što je oslobođeno hrvatsko i ovo tu što je bilo potpuno srpsko, dakle ovaj kraj šrafiran ovdje on je bio preko 90% naseljen Srbima, a sada je pod našom kontrolom čitav. Tu je jako malo ljudi. To je sve skupa bilo ...

PREDSJEDNIK:

To je od Kupresa do Grahova.

DR JURE RADIĆ:

Ovo Glamoč, dio Livanjskog polja, Grahovo, pa do Drvara i Drvar uključujemo u to i ovo, a ovdje Srb i Lapac, te općine. Zna da je u hrvatskoj najčišća nacionalna općina bila Donji Lapac, najčišća. Jedina općina u kojoj je bilo jednog naroda

99%, toga nema nigdje u Hrvatskoj. Ima u Hercegovini više, ali jedina općina u kojoj je jednog naroda 99%.

PREDSJEDNIK:

Valjda sada nije ostao ni jedan?

DR JURE RADIĆ:

Ne, nema.

PREDSJEDNIK:

Slušaj, ja sutra imam sa vojskom, dao sam im razmještaj zbornih područja i vojnih institucija i postrojbi. Napravi ovo na jednoj većoj karti, znači situaciju gdje, da imamo po prilici predodžbu, odnosno da njima to pokažem. Vojska u prvom redu, pa onda razvitak, jer s vojskom možemo odmah ići.

Prema tome preselim Zborno područje iz Splita u Knin i to su već stotine časnika, potčasnika, obitelji itd.

DR JURE RADIĆ:

Knin je po mome u trećem redoslijedu prioriteta. Nama Knin ne mora imati 30 tisuća stanovnika, sutra ima 10 i on je umjetno stvoren na 30. Tamo nema nikakvog razloga da bude toliko ljudi. Ako zaledje drži, ako budemo u Grahovu imali 5, to je to.

HLJ

- 18 -

PREDSJEDNIK:

S obzirom na to, moramo to gledati.

DR JURE RADIĆ:

Ovo tu zeleno, po meni to je jedan prostor koji je razvojno vrlo privlačan i tu mi nećemo morati naseljavati ljude, nego će oni sami dolaziti, sami će ljudi tražiti, mnogi će htjeti doći u Benkovac, ali moramo imati jednu agenciju

./.

2/1/JG

...i nećemo morati naseljavati nego će oni sami dolaziti, sami će ljudi tražiti, mnogi će htjeti doći u Benkovac ali moramo imati jednu agenciju neznam da li će se zvati agencija ili nešto što će to usmjeravati.

PREDSJEDNIK:

Odmah poći da tisuću ljudi sa ovim čarterima , brodovima, da im kažemo država plaća od Argentine, rekao mi je Gojko, 40 obitelji bilo u Paragvaju, odmah ih dovesti.

DR JURE RADIĆ:

Smjestiti gdje imamo mogućnosti. Samo kako s našima. Prvo je moje pitanje - kako se usmjeriti na Bosnu, da li prvo prognane Hrvate iz Bosne, tih je jako puno, ne mislim na ove nove koje će proganjati, nego čak one koji su prije prognani. Mi imamao danas 150 tisuća Hrvata u Hrvatskoj iz Bosne.

PREDSJEDNIK:

Prekosutra imam Herceg Bosnu, sutra vojsku. ... su već postavili zahtjev da im damo Glamoč i Grahovo....

DR JURE RADIĆ:

Ovo su tipični prostori koje mi moramo naseliti Hrvatima. U ovo ne diram jer tu su Muslimani koji će postati Hrvati.

2/2/jg

PREDSJEDNIK:

Ali i ovih 20,30 tisuća Muslimana da ih vratimo sa vojskom svojom kao jamstvo da ostane živ itd.

DR JURE RADIĆ:

Ovo je vaša strateška odluka - Grahovo, Glamoč su naši, da li i Drvar? On je možda ključna točka iz koje se to sve kontrolira. To je jedan prostor koji je vrlo, vrlo u prostoru

PREDSJEDNIK:

Kad bismo osigurali Novi Travnik, Jajce, do Drvara onda imamo ...

DR JURE RADIĆ:

Jajce je previsoko, mislim da mi teško možemo računati na Jajce i teško će biti povezano, mi nemamo ljude, najteži problem što nema Hrvata.

PREDSJEDNIK:

Da je bilo pameti kakva je u Americi i na Zapadu ...

DR JURE RADIĆ:

Ono što ste crtali prije dvije godine ...

2/3/JG

PREDSJEDNIK:

Da su dali zračnu podršku svega mogli bismo biti sada u Banja Luci.

DR JURE RADIĆ:

Ja imam jedan podatak koji je dosta važan, od prognanih Hrvata iz Bosne, ato je oko 250 tisuća prognani, 300 tisuća Hrvata je prognano iz Bosne danas, od njih je 140 prognano od strane Muslimana, 140 tisuća. To znači da su oni iz onih područja koja su danas pod kontrolom. Drvar je jako važan. Ja ću to reći i Rebiću i možda se čak uključiti i obnovu ako je to jako srušeno, da udju u te prostore. Srbi su od Čelebića dalje bili, znači Livanjsko polje, Glamočko itd, a to su mali prostori brojem ljudi, nisu imali puno ljudi, sitni broj i ja vas molim sa Herceg Bosnom, da ćemo mi odavde koordinirati ili kontrolirati....

PREDSJEDNIK:

Znači, da izneseš gdje koliko ovih podataka, itd.

DR JURE RADIĆ:

U Kninu je bilo tisuću 600 Hrvata, 1.660, a Srba skoro 30 tisuća, a u Drnišu 18 tisuća i 700 Hrvata. To je grad koji je centar u nekom smislu ali Knin ne smije biti

PREDSJEDNIK:

Mi sada moramo stvoriti hrvatski... kao što zbog situacije u Istri koje će nam biti trajno problematična, ja sam za to da daju samu Istru, jedno zbornu područje tu istarsko-goransko, imamo prostora u Pazinu

DR JURE RADIĆ:

Neka bude više zbornih područja, ne mora biti 6.

PREDSJEDNIK:

Ne moramo imati zbornih područja više, ali onda razmještaj jedinica, neće biti zborna područje u Gospiću, ali možemo tamo neku školu, brigadu, itd.

DR JURE RADIĆ:

Sve ustanove koje okupljaju ljude, koji privlače ljude. Ja sam sada puno razgovarao sa kardinalom u zadnje vrijeme i ne samo s njim, bio je i Sinčić, bili su u Hrvatskoj, razmještaj biskupije. Oni su svi prihvatili da Gospić bude biskupija i to je jedno mjesto - jučer mi je bio pomoćni biskup bosanski Sudar, imaju na Bolu svoju školu i traže prostor. Ja sam rekao odmah ćete ga dobiti, ali u ovom području. Odmah će vam dati zgradu u kojoj možete teologiju svoju otvoriti dok se ne vratite u Sarajevo, u ovom području što oslobadjamo, tamo gdje nije logika razvoja, logika života.

Sada, tu moramo usmjeriti gospodarstvo ciljano i više ne možemo ići sve je tržište jer nema tržišta u Lapcu. U Lapcu mora država investirati da bi, kao što su Srbi radili, od njih se moramo naučiti i tu se gube sada oni parametri tržišta u nekim

PREDSJEDNIK:

Čitao sam njihov koncept, ili u Lapac smjestiti dok nemamo, smjestiti jednu satniju i moraš imati 10 dočasnika, časnika itd.

2/5/JG

DR JURE RADIĆ:

Da, koji će sa svojim familijama doći tamo itd. Ja ću vam izvući sve gradove po mome mišljenju koje bi trebalo hitno, tu imam jedan popis, to su ovako - prva je kolona, prvi stupac je Hrvatska sela koje treba brzo obnoviti da bi se vratili. Neki su i simboli kao što je Škabrnja, Kijevo, moramo dati jedan hitni naglasak na to, a ovi drugi - vidite Lovinac, Saborsko, Slunj, oko Plitvica su sve Srbe naselili, s time da tu moramo naći jednog pravog direktora tog -

PREDSJEDNIK:

Treba da to Hrvati kupe hotele tamo

DR JURE RADIĆ:

Nacionalni park, obično su nacionalni parkovi državni, isto kao na Brijunima, zakon je takav da može dobiti na koncesiju korištenje i hotela, a ne prodaju se obično što ima svoju logiku.

PREDSJEDNIK:

Ali hrvatsku upravu, to da se mijenja.

DR JURE RADIĆ:

Ovo su područja hrvatska, a ovo su većinski srpski u koje bi trebalo vratiti Hrvate.

2/6/JG

PREDSJEDNIK:

Koliko sa Obrovcem dobivamo električne energije?

DR JURE RADIĆ.

Mi smo sada oslobodili tri hidrocentrale.

PREDSJEDNIK:

To vjerojatno više negoli Krško.

DR JURE RADIĆ:

Tu negdje, kao Krško. Obrovac, Manojlovac i Golubić, to su tri hidrocentrale koje su bile okupirane. Obrovac nije kao proizvođač energije značajan nego čuva energiju noću kad ne treba, to je jako važno, sada i u vodovodnom smislu poboljšanja itd. Tada što smo imali snage i pameti da smo počeli tunel sada ćemo ga početi i s druge strane, Sv. Rok je oslobodjen i tu nema nikakvih

Slijedeća je koncepcija razvoj cesta u tom prostoru koje nam sada - možemo ih malo drugačije gledati negoli što smo gledali u onim uvjetima. Željeznica jako puno zaposlenih ljudi nosi, to je 20 tisuća ljudi od Ogulina do Splita, skoro kao vojske, a to su uglavnom bili Srbi. Izvlačio sam podatke - to radim sam - izvlačio sam podatke o broju zaposlenih. Recimo u području ovom - kad uzmete sliku karte koje je bilo većinski srpsko, puno je veći postotak zaposlenosti nego u Hrvatskom Zagorju - Lapac je imao veći postotak zaposlenosti nego Klanjec i to su sve državni poslovi.

2/7/JG

PREDSJEDNIK:

Napravili su u Kninu 14 kolosjeka, dovoljno je valjda 4, školu, radili su.

DR JURE RADIĆ:

Kada je ta škola, ona neće nikada trebati za prosvjetu, to može biti časnička škola, takva škola u Kninu ne treba, postoji tamo druga zgrada koja je sasvim dovoljna za potrebe osnovne i srednje škole i ako se ide recimo dočasnička, i onda neku državnu, nešto što ćemo imati kontrolirano u tu zgradu i isto tako što i Hebrang, ja sam mu se suprotstavio i na Vladi, rekao je da bi pola kninske bolnice pretvorio u nešto drugo. Ja sam rekao idemo napraviti vojnu bolnicu kad već nemamo vojne bolnice i jedino od nje je bolja ova nova bolnica u Zagrebu napravljena, ali šteta kad je to sada opremljeno, a drugo da nije opremljeno. Recimo u nekoj specijalnoj bolnici za potrebe vojske. Rekli smo naš sustav je ovakav ali ratni invalid - on leži danas svugdje, zašto ne bi ležao u Kninu, a takvih ćemo imati iz Bosne, i drugo je da bismo mi sada trebali graditi, a ja sam protiv toga da bilo što u Kninu gradimo više jer i tamo imaju previše toga, ali pogotovo ako ćemo imati ovo razvijeno, i mi moramo nove sustave odmah graditi, ali ono što imamo tamo upotrebimo za ono što će vezati ljude, recimo udovice domovinskog rata s djecom, ludost je to u Zagreb smještati, gradimo stanove za takve i tu u tim prostorima i više ne treba graditi, možemo dodijeliti.

PREDSJEDNIK:

I Istra.

2/8/JG

DR JURE RADIĆ:

I Istra, slažem se. Ona je izvan ove karte, ali ona je sigurno jedno područje, imamo na tome puno raditi. Ja ću izvući i to je jedna čitava hrpa. Ja razmišljam i nigdje se drugdje ne radi, možda čak o jednoj upravi u mom Ministarstvu vezano za ovo ali to je delikatno, ali jednog pomoćnika moram imati, moram stvoriti, smisliti tko se razumije i organizirano naseljavanje, dugoročno, poticajnim mjerama. Mi moramo dati posebne porezne olakšice i to stupnjevane, ne jednake za Benkovac i za Lapac. U Benkovcu će život teći, on će se razviti, Benkovac i Obrovac imaju po meni sigurno bolje uvjete za razvoj od većine prostora u unutrašnjosti Hrvatske, nego Ravni Kotari, a turizam ispred, ispred njega zadarska, biogradska, šibenska rivijera, sve skupa, sva moguća poljoprivreda i dobro sačuvano.

PREDSJEDNIK:

Ono što sam vidio poljoprivreda, dobro obradjeno jer su živjeli, morali su....

DR JURE RADIĆ:

I oni su smjestili ljude u gradove, one koje smo i mi protjerali, koji su otišli od nas, oni su bili smješteni u tim kućama i radili su.

PREDSJEDNIK:

Da li ti imaš neki podatak koliko ih je bilo prije "Oluje"

2/9/JG

DR JURE RADIĆ:

Teško je reći, imamo koliko je bilo prije po popisu, ali koliko je bilo neposredno prije "oluje", neznam.

PREDSJEDNIK:

100 tisuća.

DR JURE RADIĆ:

Nije, 120 tisuća, 50,60 tisuća to je puno. Sada i ova mala vlaška, taj dio, postaje manji prioritet jer tu dovoljno da naselimo nešto, i to nije toliko važno, da naselimo i Okučane smo prilično dobro, a problem je Stara Gradiška, ona je granični prostor i tamo isto imamo dovoljno stanova u koje bi se mogla neka pogranična jedinica ili nešto gdje će ljudi doći sa obiteljima i tu morate odigrati ulogu prema jednome i drugome i vojnom i policijskom sustavu i prema carini. On dobije posao u Gradiški, ali on dobije i stan tamo i onda mora iz Zagreba seliti tamo sa familijom i biti tamo.

PREDSJEDNIK.

Čak sustav, neke službe da mora provesti kao što diplomaciji tri četiri godine tako i u tim službama, pa prema tome, tri četiri godine u tim stanovima, pa onda drugdje ako ne ostane stan.

DR JURE RADIĆ:

Ako ostane stanova, može imati bolju pogodnost nego ovdje, i tu nema ništa,

2/10/JG

jedno je nacionalni interes a drugo je tržište. U ovom prostoru se mora gubiti tržišna logika, ove tri prve, čak i ovo šire. Ovdje sam označio šire nego što je bilo okupirano jer nama je čitava Lika na jedan način prostor prazni. Tu imate prostora isto kao što je glamočko i ovo područje isto prazno. Nema tu nikoga.

PREDSJEDNIK:

Drvar, moramo uzeti, Lički Petrovac, Bosanski Petrovac.

DR JURE RADIĆ:

Petrovac je sigurno, to bi bilo idealno, to je dobra cesta i to je najkraći put od Zagreba do mora. Ovo je onaj dio koji vam je MIro zadnji puta spominjao koji su uzeli poslije, puno poslije rata, nisu bile avnojevske granice, ovo za Bihać, a to je dosta važno jer nama auto-cesta Zagreb-Knin-Split mora tuda proći. Ako ide drugim prostorom puno je teže. To su varijante veze Zagreb-Split, cestovne i ova glavna cesta koja bi išla prema Splitu mora ovdje jer inače Plješivica tamo, kada bi išla morala bi puno naokolo ići, ako to ne ide onda će se morati odustati od tog smjera.

PREDSJEDNIK:

Gdje je aerodrom tu?

DR JURE RADIĆ:

Ovdje, upravo na tom prostoru, otprilike ovdje.

PREDSJEDNIK.

Kažu da je većim dijelom na hrvatskom području.

DR JURE RADIĆ:

Aerodrom je od pet pista, četiri su u Hrvatskoj.

PREDSJEDNIK.

To bi trebalo sada uzeti i rekao sam Mudriniću sa prugom preko Bihaća da ide...

DR JURE RADIĆ:

Ne možete odmah, ide kroz Bosanski Novi, srpski dio, Unom ovdje. Pruga ide Sisak - Sunja, tu ide, ovako i ide Bosanski Novi. Ide ovim prostorom, ovo je pruga, tako da ta pruga nam nije osim ako bi se totalna promjena događala, ali ona je tu u Bosanskom Novom. Ide Sunja, Kostajnica, Bosanski Novi, ide jako puno kroz Bosnu. Pavelić je započeo graditi bio....

PREDSJEDNIK:

Muslići su trebali, dali su

DR JURE RADIĆ:

Pavelić je bio počeo graditi, u NDH-a koransku prugu Zagreb-Split. Ona nije išla ovuda nego se odvajala iza Karlovca i spajala ovdje - otprilike kao trasa ove ceste išlo

se na Knin - dakle ne Sisak - Bihać - Knin, nego Karlovac - Knin i to su mene još učili stari , to je najbolja veza veza Zagreb-Split, dolinom Korane, ovom kojom se ide sada preko Plitvica i to ćemo nekada vjerojatno sagraditi tu prugu. Na tu treba baciti težište .To je najkraća veza Zagreb - Split, bez druge države.

PREDSJEDNIK:

Moramo računati da ćemo pola Bosne dobiti na neki način.

DR JURE RADIĆ:

Gledajte sadašnju prugu - ona ide ovamo - pa tamo, pa tamo, a koranska ide ravno, za 100 km je kraća, ne samo da je nacionalno opravdanija, nego ona je i ekonomski i počeli su graditi na terenu.

Lička pruga je u redu, samo lička nije elektrificirana.

PREDSJEDNIK:

Da li to predstavlja problem?

DR JURE RADIĆ:

To je najmanje dvije godine posla i velika investicija. Preko Bihaća do Knina je elektrificirana.

DR JURE RADIĆ:

Evo i do Knina elektrificirana, da to je lička. Goranska je otprilike ova crvena linija, otprilike, ona skraćuje i ima povoljnije uvjete, a ova uopće nema, do Oštarija imamo je prema Rijeci ide, a od Oštarija nam je odijeljena.

Gledajte, gradić će se dolinska pruga Zagreb-Rijeka i ona će vjerojatno ići do ovog platoa tu i onda odavde se odvaja tamo dalje i odavde prema Rijeci. To su nekakve najrealnije rasprave i razmišljanja. Ali ovo je važno da krene promet, jer i ličkom je išao, ako je išao 150 godina, može još i 20 ići.

PREDSJEDNIK:

Da, ali taj zapad za dolinsku prugu ...

DR JURE RADIĆ:

Dolinsku moramo hitno početi, jer Zagreb-Rijeka je prioritet i auto-ceste. Mislim da smo sada zreli da krenemo ozbiljno s tim poslom, da smo potpuno zreli i neke koncesije. Sada smo puno ispustili ono što je bilo od rasprava. I Francuzi, oni su za 20% sada niži nego što su bili u onom prvom pomaku. A nakon što je sada sloboda, sigurno će to ići bolje.

PREDSJEDNIK:

Tu to moramo riješiti.

DR JURE RADIĆ:

Da, slažem se s vama i ono što možemo vlastitim sredstvima i ono što možemo, i to gradnja cesta će privući tu ljude.

Drugi je ovdje naglasak usmjeriti se na povratak ovih Hrvata koji su u Njemačkoj danas prognanika, oni se još uvijek vode kao prognanici, toga ima 50-tak tisuća.

PREDSJEDNIK:

Da li oni uživaju status prognanika tamo?

DR JURE RADIĆ:

U Njemačkoj da.

PREDSJEDNIK:

Od Njemačke?

DR JURE RADIĆ:

Od Njemaca.

PREDSJEDNIK:

Tu možemo ići, Njemci će vrlo rado, plansko nudjati da se vrate.

DR JURE RADIĆ:

Ja mislim da s Njemcima možemo, ja sam bio razgovarao sa njihovim

3/3/HLJ

ministrom Šajberom. On je nudio da bi oni čak nama za svakog od povratnika ponudili neke

...

PREDSJEDNIK:

Dobro, to je u redu.

DR JURE RADIĆ:

I te odnose možemo učvrstiti, vezati i njih vratiti.

PREDSJEDNIK:

Jure, napraviti sada jednu sliku, nudjamo stanove, zemljište u tim i tim područjima itd., vraćajte se.

DR JURE RADIĆ:

Dobro, idemo s Uredbom Vlade po kojoj to preuzimamo. Malo su je smekšali, ali ne toliko bitno, jer očito se ovaj dio upravno-pravni ...

PREDSJEDNIK:

Koji?

DR JURE RADIĆ:

Neće se davati u vlasništvo po sadašnjem prijedlogu, nego na korištenje da ne bi svijet ...

3/4/HLJ

PREDSJEDNIK:

Na korištenje, koliko?

DR JURE RADIĆ:

Na deset godina korištenje, što nije loše. Kroz to vrijeme prisiljava čovjeka da bude tamo, jer netko bi prodao, mogao bi netko to i prodati, a nakon toga postaje vlasnik toga, nakon 10 godina. Ima to svoju svrhu.

Ključno je sada, dogovoriti se u Bosni, što će u Bosni biti hrvatsko, što muslimansko, i onda iz onoga gdje je muslimansko ako imamo prognanike tu im ponuditi razmještaj. Dakle, čega se mi u Bosni definitivno odričemo? Ja vjerujem da se ne odričemo Posavine do kraja, jel tako? Jer, najveći broj ljudi je iz Posavine, to je sto tisuća Hrvata.

PREDSJEDNIK:

Mislim da zapravo osim onoga što držim da vraćamo u Posavini da je to gotovo iluzorno, da bi trebalo osvajati itd., tako da nam je, među nama rečeno, da je važnije da mi ove prostore imamo.

DR JURE RADIĆ:

Dakle, jedan problem je Posavina, a drugi problem je središnja Bosna od Tuzle pa sve dolje do Viteza, uključujući i Sarajevo. Tu nema šansi.

PREDSJEDNIK:

Nema šansi, prema tome mi si držimo znači ovo što sam rekao od središnje

Bosne, Busovača, Bugojno, kada bismo mogli to dobiti, Novi Travnik.

DR JURE RADIĆ:

Gledajte, Kupres ne možemo vratiti, što je stvarno suludo da oni stoje dolje u hotelima, neće da se vraćaju, jer da to neko brdo iznad njih nije još oslobođeno.

Oni to zovu Demirovac, to je neposredno iznad Kupresa. Meni pričaju, u ovom dijelu su srpska sela bila i kaže da tu se Muslimani naseljavaju, a naši neće.

To bi trebalo jednostavno naći način i vratiti ljude gore. Kupres, strateški nisam to sada crtao, ali ovo zaledje Dubrovnika. To je isto veliko pitanje. Stolac moramo održati hrvatskim, a vjerojatno i Trebinje sutra ako bude ...

Ovo je jednak prioritet kao i ovo tu, kao Petrova gora, kao i Banovina.

PREDSJEDNIK:

Kada bismo mogli ovo Jajce ...

DR JURE RADIĆ:

To će teško s Muslimanima ići.

PREDSJEDNIK:

Idealno bi bilo, mi se moramo s Muslimanima isto tako dogovoriti, ali strateški računati da nam nema druge nego da na leđjima nosimo Muslimane i da ih kroatiziramo postupno. To će biti veoma teško, oni nam neće biti lagani, bit će nam utoliko laganiji problem nego li Srbi danas, zato što su Srbi imali Beograd i imaju vlast, a ovi neće imati.

DR JURE RADIĆ:

Neće, imat će svoje muslimanske neke zemlje koje mogu ih nešto pomagati. Mislim da moramo imati dva, jednu liniju čisto hrvatsku i da i ta može opstati, da i ta čisto hrvatska može dobro opstati, a onda ovu vezanu koja je usmjerena da što više uzmemo od onoga što možemo uzeti.

Dobro, na ovo se odmah nadovezuje ovaj naš demografski program koji, dobro on je normalno sada u svim ovim mukama rata i svega malo u drugom planu. Ali mislim da, ja ću ga stalno podgrijavati. Mi ne smijemo to, slijedeći i državni proračun i sve skupa, mora tu nešto više dati.

PREDSJEDNIK:

Pa, mora dati, osim toga ono što je bilo nekakvih govora, ne znam čak i Nikica da je sada se to povećalo, dobro povećalo se nacionalno bogatstvo.

DR JURE RADIĆ:

Gledajte, ja nisam javno htio, na Vladi zadnjoj kada smo usvajali državni proračun ja sam jedini glasovao protiv državnog proračuna, ne zbog obnove, nego zbog demografske, mi nismo dali niti oni što je po zakonima od prije bilo djeci. To sam i javno rekao, rekao sam neću to vani govoriti i Nikica je to prihvatio, mi smo se tu dobro i fino dogovorili, ali ja sam glasovao protiv i to je ušlo u zapisnik. Moj glas je bio protiv. Jer, mi imamo već prijašnje zakone po kojima porodilji se daje toliko, a mi niti to sada ne dajemo. Ja sam zbog toga glasovao protiv.

PREDSJEDNIK:

Slušaj, ja sam do sada malo trpio znači to politikanstvo Vlade zbog situacije u kojoj smo bili, pa prema tome koalicionaštvo i ući u HDZ itd. Sada toga više neće biti. Idemo u izbore i Vlada mora biti provedbena vlada politike, a ne nekakve kontra, sa većom odgovornošću.

DR JURE RADIĆ:

Dobro je, uvijek se može i kada se dogovorimo i usvojimo nešto, ja moram prema vani braniti taj stav i ja sam branio, usvojili smo više nego što je bilo neposredno prije, jer jesmo malo povećali to, ali nismo ispunili niti zakonsku obvezu. I nama je to dugoročno najpreče.

PREDSJEDNIK:

Evo, imamo praznu zemlju sada.

DR JURE RADIĆ:

Šta ćemo s njome?

PREDSJEDNIK:

A osobito to sa strane bosanskog problema.

DR JURE RADIĆ:

Ljudi već imaju i želju, vidim i vani, bio sam često i vani, imaju neku želju,

ali još uvijek su strahovi zbog tog birokratizma, zbog ovog, onog, da netko nekome, dok otvori poduzeće on izgubi stotine mjeseci priprema i toga. Ovdje u ovome moramo biti vrlo efikasni. Dodjela, evo ti, ima situacija gdje ne treba ništa kupiti. U Lapcu, jednostavno može dobiti na poklon i zemlju i poduzeće ako treba i bilo što, čak će se morati i platiti da krene.

PREDSJEDNIK:

Evo, ja kažem da platimo i sasvim sigurno da možemo najmanje tisuću ljudi odmah dovesti zrakoplovima i brodovima od Čilea, Argentine do Australije.

DR JURE RADIĆ:

Točno, ali sada je ovdje bitno Predsjedniče, kao što nam do sada stalno, onda ih on smjesti negdje u Zagreb, u tome je problem. Tu mora biti čvrsta hijerarhija, ja na tome inzistiram. Obrovac nama uopće nije bitan, to je jedan gradić koji će se krasno razviti. Ja sam sada, bio sam prolazio dva, tri puta ali nisam to ovako nikada vidio kao sada. To je jedan od najljepših gradića Hrvatske, ono na ušću Zrmanje, lijepo sačuvan, dobro izgrađen i prometno povezan. Nama sada Ponton više nije toliko bitan, imamo most u Obrovcu i može se ići, to je 15 kilometara duže. Veliki most gradimo sada, ovo ću vam dati to imamo kakvo je sada stanje na mostu, radovi lijepo teku u redu. To će biti brzo gotovo, dogodne do Dana državnosti. Malo je sada mobilizacija sve usporila, ali dobro. Ovo je današnja slika gradilišta.

To sam napisao jedan dan, jer novinari pišu svašta. Ovo je zanimljivo od 16 najvećih betonskih mostova na svijetu, 5 je u Hrvatskoj. To mislim da ni u jednoj drugoj djelatnosti nemamo to što imamo tu, i prvi među njima daleko najveći.

Dakle, popis 16 najvećih armirano betonskih lukova na svijetu.

PREDSJEDNIK:

Šta, koji je to?

DR JURE RADIĆ:

Kopno sveti Marko, prema Krku. To su dva mosta, jedan do svetog Marka, a drugi od svetog Marka do kopna.

PREDSJEDNIK:

To je jako zanimljivo.

DR JURE RADIĆ:

Znači, od 16 najvećih armirano betonskih lukova, 5 imamo mi, i još će se vjerojatno i tamo u šibenskom onom, kada bude auto-cesta išla to izgraditi.

Dobro, ja moram jednu grupu od četiri, pet pametnih ljudi skupiti u Ministarstvu, kojoj će jedini posao biti ovo - strategija prostora hrvatskog, a onda vidjeti kakav je ustroj da ne odudara, jer ovo što je Rebić napravio, dan prije sam s njim razgovarao i kažem mu nalog je seliti ...

PREDSJEDNIK:

Dobro, zbog čega?

DR JURE RADIĆ:

On je komotan, on je tolio dobar u sebi da on tim ljudima hoće izići u susret. Navodi da u Glamoč i Grahovo idemo s tim ljudima. Onda čujem na televiziji da ih je smjestio u Varaždin.

PREDSJEDNIK:

Ili Lapac ili Gračac.

DR JURE RADIĆ:

Da, jasno, ovaj dio dolje, htio sam reći za prvu grupu, tako da mu nedam puno prostora da šeta.

PREDSJEDNIK:

Dobro, to mi pripremi. Isti je problem i za vojsku cijelu Hrvatsku, a za Bosnu takodjer molim ...

DR JURE RADIĆ:

Strateški prostori i zaledja Hrvatske...

PREDSJEDNIK:

Da utvrdimo politiku.

DR JURE RADIĆ:

Dobro.

PREDSJEDNIK:

Jeste li na Vladi u cjelini ili na užem kabinetu počeli nekakve rasprave u svezi izbora?

DR JURE RADIĆ:

Predizborne, jesmo, na Vladi u cjelini ne, na užem kabinetu jesmo svaki dan skoro. I jutros smo imali razgovor, bio je i Mišetić. Mi ćemo imati Vladu 30-tog, imamo sutra, ali sutra je više o ovim problemima, o uspostavi života na ovim prostorima, a onda je 30-tog zakoni vezani za izbore, ono što moramo pripremiti Saboru taj dio. O tome svaki dan raspravljamo. Nastojimo to riješiti bez administracije, da ne procuri van, mene iznenadjuje da nije, jer bilo je i Predsjedništvo, i na VONSU ste to rekli, a ipak se nije u javnosti pojavilo, je malo, ali nije toliko, mislio sam da će i više.

Nikica se tu onako sada drži, kao, on je potpuno na odlasku. Ja mislim da, to ćete sada vi prosuditi, ali mislim da bi dobro bilo da ostane još neko vrijeme, ali u ovom kontekstu ako idete u onu čvršću, ovisno o tome kakav će biti Sabor, o tome treba ...

PREDSJEDNIK:

Dobro, Sabor će biti homogeniji nego li sada.

DR JURE RADIĆ:

Da, ja isto vjerujem u to. Ali ja bih volio da bude kvalitetniji.

PREDSJEDNIK:

Ali i Vlada bi trebala biti po mom mišljenju manja, potpuno depolitizirana i unutar HDZ-a, jedna Vlada provedbene politike.

DR JURE RADIĆ:

Slazem se s vama. Po meni se može Vlada smanjiti za jednu trećinu. Mi smo često iz kompromisa, pa ministar bez lisnice ovaj, pa ministar onaj, ne treba ni potpredsjednika ovoliko.

PREDSJEDNIK:

Potpredsjednici moraju biti na čelu glavnih ministarstava.

DR JURE RADIĆ:

Da, to, kao što je u Njemačkoj. Slazem se s vama. U tom smislu smanjiti Vladu i povećati odgovornost.

I imati bolje odnose sa Saborom. Ipak je ovo sada bila, ne potpuna, ali ipak dvije političke opcije, jednu Vlada, drugu Sabor. Jedini koji ste to ujedinjavali, vi ste iznad toga bili. Ja se nadam da će biti tu i Sabor malo više, teško je to reći prema sredini, ali malo više u onom smislu stručnije usmjeren i profesionalniji jednostavno na kraju.

I manje ono šta ja znam, ono što mi nazivamo ekstremno desni, ali nije to bitno u ovim uvjetima rata je moral obiti tako. A za Vladu ćete misliti šta, ona mora biti više razvojna nego što je sada, mi moramo u investicije ići, ne u pokrivanje gubitaka, tko će sada pokriti INI-ne dugove, šta me briga za to, neka pokrije tko hoće. Gradimo ceste, zaposlimo ljude, pokrenimo to sve.

Ja sam se tu neprestano isto na Vladi borio dug Kutine, je, on objektivno postoji, on je takav, ali ako se mene pita da li ćemo sagraditi cestu Zagreb-Rijeka ili Kutinu sanirati, ja sam za cestu Zagreb-Rijeka, jer će ta cesta zaraditi da sutra možemo i dugove Kutine riješiti. Dobro, ja govorim grubo, mora biti neka sredina između toga sada, ali mi isključivo u ove investicije moramo ići, i to je osnovno. Nakon što smo postigli ovo što smo postigli do sada slobodu i sve skupa, bez investicija to ne ide. Mi ćemo biti nigdje. Ali ja kada ovako sada gledam, prognoziram jednu Vladu kraću, kratkog vijeka, a onda jednu stabilniju i dužu. Ne znam zašto, ali imam takav osjećaj u sebi.

I nastojte koliko se god može ne ići da budu uopće birani za Sabor oni ljudi koji će ići u Vladu, jer onda oslabimo Sabor. Evo, nas je 15 ili 20 možda čak koji smo na nekakvim mjestima negdje, a birani smo zapravo za Sabor.

PREDSJEDNIK:

Ili ipak u Izbornom zakonu dopustiti ne znam tim zamjenicima ili sa državne liste takve da ...

DR JURE RADIĆ:

Vi stavite na vrh, i što je logično normalno na vrh državne liste stavite

najkvalitetnije ljude. I ti najkvalitetniji odu u Vladu i onda dodju u Sabor manje kvalitetni, sada dobro ipak imamo iza sebe sada četiri godine pa su se neka imena iskristalizirala itd. Vjerojatno će sada biti lakše sastaviti državnu listu nego prije tri ili četiri godine. Ali bilo bi bolje, zašto bi netko sada, zašto bih ja ili netko sebe morao osigurati i time da sam i saborski zastupnik, da sam i ovo i ono. To trebamo rasčistiti jednom. Koji su tu sada osobni razlozi da bi netko morao, drugo ako može doprinjeti ako treba. Ali trostruko pokriće nekoga ne treba. Direktor velikog poduzeća zašto mora biti u Saboru, i onda on gleda, evo neki dan je Katičić diskutirao u Saboru isključivo kao direktor banke, a ne kao saborski zastupnik, baš sam bio na sjednici. Tako i direktori tih velikih poduzeća, nije potrebno da budu tamo, imamo mi ljudi, može se naći kvalitetnih ljudi.

PREDSJEDNIK:

Jer nije ni tamo među inim.

DR JURE RADIĆ:

Jer onda nije ni tu ni tamo, da. Ne može obavljati jedan i drugi posao kvalitetno. A ja čvrsto vjerujem, ja mislim da ćemo mi imati dvotrećinsku većinu u Saboru sada.

PREDSJEDNIK:

I ja mislim da ćemo imati.

DR JURE RADIĆ:

Tada će se moći provesti puno toga.

PREDSJEDNIK:

Sada ćemo napraviti, u subotu idemo sa tim vlakom Zagreb-Split, sa ispraćajem iz Zagreba, sa dočekom u Splitu, sa usputnim stajanjima Karlovac, Gospić, Knin. I onda ćemo imati HDZ-ovske izbore gdje moramo već gledati prema tome.

DR JURE RADIĆ:

Predizborni je ciklus počeo. Ja mislim da mi nemamo straha, uz neka čvrsta obećanja, nema potrebu sada započeti denacionalizaciju, ali recimo to je jedan od prvih poslova koje ćemo napraviti, narod to shvaća zašto se nije moglo do sada, ali sada ćemo to napraviti i doista početi i to napraviti. Zašto ne bismo napravili denacionalizaciju.

PREDSJEDNIK:

Moramo sve napraviti ono što možemo.

DR JURE RADIĆ:

Gdje nećemo napraviti veću nepravdu od one koja je do sada bila.

PREDSJEDNIK:

Dijelom ćemo to ispraviti.

DR JURE RADIĆ:

To su stvari koje mi glatko možemo ljudima obećati, ali ne obećati u prazno, nego reći evo stvoren je sada veliki dio države.

I malo je delikatno, ne se zamjeriti ovom istočnom dijelu koji sam sebe ipak osjeti malo po strani, kao evo oslobođeno je, sada je Hrvatska, pa oni će izvisiti u tome. Tu moramo pažnju dati tome.

PREDSJEDNIK:

Neće izvisiti, prema tome, molim.

DR JURE RADIĆ:

Ali ovo, sve ćete vi veće prije stranačkih izbora definirati. Glavni dio Vlade i glavni dio Sabora, jer red bi bio i da je predsjednik Sabora i predsjednik Vlade potpredsjednik stranke, to bi bio red, bez obzira na sve to, to se morate odlučiti tko je.

PREDSJEDNIK:

U najmanju ruku mora biti po položaju član Predsjedništva ili potpredsjednik.

DR JURE RADIĆ:

Možda je bolje da je čak i potpredsjednik.

PREDSJEDNIK:

Iako moram ići na uže Predsjedništvo.

DR JURE RADIĆ:

Malo po terenu, ovo sada stranački izbori, dobro nemam nekakva još prepozitivna očekivanja, ali dobro.

PREDSJEDNIK:

Split dobivamo sada u ruke.

DR JURE RADIĆ:

Znam, znam.

PREDSJEDNIK:

Pet vijećnika i Grabić prelaze u HDZ.

DR JURE RADIĆ:

Grabić je u Zagrebu, čeka da ga ja pozovem da se danas nadjemo.

PREDSJEDNIK:

On je bio već tu, mi smo se to sve dogovorili. Pet ih je već potpisalo pristupnice. I još on ima neke uglednije sveučilišne profesore uz sebe tamo.

DR JURE RADIĆ:

Te ljude treba u Predsjedništvo HDz ubaciti, te, jer naše Predsjedništvo HDZ-a u Splitu je bilo loše.

PREDSJEDNIK:

Problem nam je Osijeka.

DR JURE RADIĆ:

Osijek je jako težak, Šibenik je isto problematičan. Kadrovski Brod je sada riješen, župan je dobar, jako dobar. Često sam u Okučanima, jako je dobar. Mislim da spada medju najbolje župane.

PREDSJEDNIK:

Ozbiljno.

DR JURE RADIĆ:

Ozbiljno.

PREDSJEDNIK:

Pitlović?

DR JURE RADIĆ:

Da, mislim da evo od tih 21 koje imamo, mislim da spada medju najbolje.

Hoćemo li, ja sam i to malo pripremio, mijenjati granice županija prije, ili da

se to malo odgodi?

PREDSJEDNIK:

Mislim da je teško sada u ovom vremenu, ova dva mjeseca, to teško....

DR JURE RADIĆ:

Onda da to odgodimo da to bude posao kasnije. Ima četiri problema, pa sam to misio nacrtati, barem ovaj dio dolje.

Bili smo prisiljeni zbog dosadašnje logike, kotareve ubaciti. Knin mora Šibeniku pripasti, otprilike su to i granice šibenske biskupije. Dakle, to je povijest i oni su to radili prije, do sada je Knin odsiječen, gore nije, graniči Zadar, zadarska je do sada do Plitvica, to treba Lika dobiti, ali Pag-Zadar. Nema nikakve logike da je Pag u Lici. Bio sam prekjučer dolje sa ljudima sa Paga i oni misle isto tako, ali sad se postavlja pitanje....

PREDSJEDNIK:

Ne bi li još nešto došlo ...

DR JURE RADIĆ:

Možda se malo može vidjeti, a Zadar neće biti mala županija jer ako dobije ove otoke i taj dio onda je pitanje priobalje, Karlobag, mislim da i Karlobag treba u Zadar spadati, iako je to pitanje ,veliko pitanje.

PREDSJEDNIK:

To je povezano sa Likom.

DR JURE RADIĆ:

To treba vidjeti. Pitanje Senja, da li Senj u Rijeku jer to je hrvatsko i to će ojačati malo riječki dio pa da LIka uopće nema nego da je do Velebita onako kako ona i je, stvarno geografski, da nije na moru. To nemam sada....

PREDSJEDNIK:

Mislim da ličko-senjska

DR JURE RADIĆ:

Lika će biti zadovoljna jer ona dobije pola, dobije pola svoje veličine u odnosu na do sada, nije imala ništa, sve ovo tu.

PREDSJEDNIK:

Ali je povezana sa Karlobagom, čak i politički i geografski.

DR JURE RADIĆ:

Dobro, ono što je do Starigrada, taj dio i uključujući Senj, može imati sve, ali Pag mora biti.

PREDSJEDNIK:

To malo povećati.

DR JURE RADIĆ:

To bi se ove tri mijenjale, lička, zadarska, i šibenska i onda sisačka. Samo je tu pitanje da li formirati novu županiju moslavačku ili pripajati, više sam za to bjelovarsko, ono što bi Moslavinu, bjelovarsko-moslavačka s tim da se sjeverni dio bjelovarske, nemam na ovoj karti, može još malo ispraviti gore sa virovitičkom i križevačkom.

PREDSJEDNIK.

Onda je pitanje što sa sisačkom?

DR JURE RADIĆ:

Dovoljna je ona. Ovo dolje se mora rasčistiti, to se mora.

PREDSJEDNIK:

Zapravo ne bi bilo povećanja nego promjene u granicama.

DR JURE RADIĆ:

Ostaje isti broj.

PREDSJEDNIK:

Manje zagrebačka.

DR JURE RADIĆ:

Drugo ne treba, splitska je saživjela dobro dolje, dubrovačka, na Lastovu su

imali pitanje da li Lastovo Dubrovniku, Splitu, sada je Dubrovniku i to možda ne treba dirati.

PREDSJEDNIK:

Reci po tvome gdje imamo problema?

(J.Radić: U HDZ-u?)

U HDZ-u, i u županiji.

DR JURE RADIĆ.

Dubrovnik ima problema, odnos Hercegovci i stari Dubrovčani. Tu u HDZ-u prevladava hercegovačka linija - više onaj Brnadić, malo aje pretjerano nasiljan, on je Hercegovac. Burić je čovjek koji se zna prilagoditi i njemu Dubrovčani neće ništa zamjeriti ali ovom hoće. Stari Dubrovčani se tu malo osjećaju po strani.

PREDSJEDNIK:

Isti je problem i u Osijeku.

DR JURE RADIĆ:

Još naglašeniji. Ja sam očekivao da će se malo Metković nametnuti u Dubrovniku koji je jaki hrvatski centar i demografski ali nije ništa, njih uopće nema, Metković i Ploče. To se izgubilo i iz tog kraja bi možda trebalo malo više, tako da to kao treći malo ojača jer sam dosta pratio Dubrovnik i dolje je bilo problema, ali mislim da su i ovi odavde neki malo loše tu, Pašalić je jako dobar sa Brnadićem, pa je tu malo igrao igre,

ali dobro. Split će se sada popraviti s tim što treba graditi element u Splitu još dati, ali to se dobiva sa gradonačelnikom i sa ovima, to je dobro, onda Šibenik je loš. U Šibeniku je dobar ovaj podžupan novi, bio je i predsjednik nogometnog kluba i mogao biti biti župan, točno je moj kolega sa studija, radi na vodoprivredi i Drniš je sada tu, i Knin će sutra biti u toj županiji. Šibenik neće biti pretjeran problem ali on je više u županijskom smislu nego u HDZ-eovskom iako ima i tamo jedna grupa koja se bila odmetnula, pa je stalno blokirala rad skupštine, trojica neki Škugor i još neka dva, iako tamo imamo apsolutnu većinu, i ne možemo donijeti sve odluke na skupštini jer ta tri glasuju kako oni hoće. Imamo 22, a 20 je većina. Sličan problem kao i u Brodu.

PREDSJEDNIK:

Sad ćemo morati i u stranačkom i u državnom smislu. Taj Glavaš i pravi državne probleme ili u Vladi donesemo odluke, a ne provedu itd.

DR JURE RADIĆ:

Predsjedništvo mora češće, možda u užem sastavu energičnije raditi, ali mora biti pisani zaključak i mora ga svatko dobiti. To ja uzimam i sebi krivicu dok sam bio glavni tajnik. Imali smo i drugih muka itd.

PREDSJEDNIK.

Ne samo drugih muka, nego i tu političku situaciju.

DR JURE RADIĆ:

Vi ste odigrali sve to fantastično, to će vam povijest priznati, ali jako je važno Silno je važno ovo slijedeće razdoblje. Vi morate pripremiti Hrvatsku nakon vas i to je glavni zadatak, bez obzira, svi smo ograničeni, vi morate pripremiti Hrvatsku, ne smije se dogoditi Hrvatskoj što se dogodilo Jugoslaviji nakon ..., a to se često dogodi nakon jakih ličnosti i to je najvažnije nego bilo što drugo. Stvoriti uvjete da se Hrvati međusobno ne - nisam ljepšu sliku vidio nego kada udju Varaždinci i Splićani zajedno u Knin. U Kupresu na jednom zidu piše - Čedo, ne buš se vrnul. To su oni događaji i to narod hoće, na tome moramo graditi ovo ispred nas

PREDSJEDNIK:

I vratiti još ove godine tisuću pa do slijedeće godine 200, 300 tisuća ljudi u Hrvatsku, onda smo riješili i politički.

DR JURE RADIĆ:

Loše nam je Rijeci, ovo kada o HDZ-u govorimo, Rijeka nema nikakav i bojim se - treba da dobijemo te gradove koje nismo do sada i tu bismo najveći naglasak trebali dati na Rijeku i Osijek.

PREDSJEDNIK:

U Dubrovniku je moguće malo.

DR JURE RADIĆ:

Dolje je gradonačelnik Dubrovčanin, njega treba malo više uvući, ne treba eliminirati ove, ako su zajedno i župan i gradonačelnik u redu je. Sjever, dobro bi bilo osvojiti - Varaždin, Koprivnicu, Bjelovar, prebrzo dolaze izbori, to je zbog toga.

PREDSJEDNIK:

Ali je klima, politička situacija je takva.

DR JURE RADIĆ:

Zbog Sabora je odlično, ali dobro da nisu lokalni izbori, ali oni nisu sada. U gradu imate nekoliko resora koji ne funkcioniraju, to će se morati tražiti novi ljudi, kvalitetniji. Iz kompromisa ste išli na Gažija, ali to nije ministar, ja govorim kako ja mislim, to je slabo. Danas je problem stoka, nije pokupljena stoka s terena. Mora organizirati, moraju to kupiti, ali to je to.

PREDSJEDNIK:

Dobro, ja ću tražiti od svih vas, potpredsjednika prijedloge i ustrojbu Vlade i sastav.

DR JURE RADIĆ:

Onaj tko bude mandator.

PREDSJEDNIK:

Tražiti ću od bivših predsjednika koji su ostali s nama, njihovo mišljenje, neću Nikicu nagovarati kao što sam ga prošli puta nagovrao ...

DR JURE RADIĆ.

On je čvrsto odlučio otići, i koliko sam shvatio ima i razloga, stvarno je i bolestan, ali mislim da ga ne smijemo izgubiti i Nikicu bi trebalo držati u nekom , zašto? Raditi će on protiv ako ne bude u ovome....

PREDSJEDNIK:

On ima hrvatskog, ali ima i tog razvijenog liberalno-osnovnog itd.

DR JURE RADIĆ:

Što manje ljudi izgubimo.

PREDSJEDNIK:

Prema tome, tražiti ću mišljenja i od njega, Šarinića, Gregurića, od vas, potpredsjednika, svakog posebno u pogledu prijedloga ustrojbe i sastava, pa ću nešto smisliti. Za sutra se pripremi i za prekosutra.

DR JURE RADIĆ:

Glavne bitke smo dobili ali ovo su dugoročne i delikatne bitke koje ne smijemo dopustiti da idu mimo nas.

PREDSJEDNIK:

Ovo je sada dobivena bitka za stoljeća Hrvatske države u budućnosti.

DR JURE RADIĆ:

Točno, ali je moramo pametno usmjeriti, jer ako budemo stali sa strane

PREDSJEDNIK:

Sad je moramo staviti i u funkciju razvitka.

DR JURE RADIĆ:

To je nešto što mora dugoročno danas nositi 50 godina da netko to provodi, ne tri godine nego 50 godina se mora....

PREDSJEDNIK:

I da bude svjestan toga, da bude svjestan problema ,da bude na toj crti.

DR JURE RADIĆ:

Državno tijelo koje će to vući, imati sve.

PREDSJEDNIK:

Hvala i dovidjenja Jure.

(Završeno u 13,20 sati.)